

Vergaderjaar 2013–2014

29 023

Voorzienings- en leveringszekerheid energie

K

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 25 april 2014

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken¹ hebben kennisgenomen van de brief van de Minister van Economische Zaken d.d. 10 maart 2014 inzake slimme meters (29 023, I). Naar aanleiding hiervan is op 25 maart 2014 een brief gestuurd.

De Minister heeft op 23 april 2014 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken,
De Boer

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Kneppers-Heijnert (VVD) (*voorzitter*), Terpstra (CDA), Sylvester (PvdA), Essers (CDA) Thissen (GL), Nagel (50PLUS), Elzinga (SP), Huijbregts-Schiedon (VVD), Koffeman (PvdD), Reuten (SP), Schaap (VVD), Flierman (CDA), Hoekstra (CDA), Van Boxtel (D66), Backer (D66), Vos (GL), De Lange (OSF), Schrijver (PvdA), Postema (PvdA), Vlietstra (PvdA) (*vice-voorzitter*), Van Strien (PVV), Faber-van de Klashorst (PVV), Ester (CU), Bröcker (VVD), Beckers (VVD), Van Beek (PVV), Gerkens (SP), Koning (PvdA)

BRIEF AAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Den Haag, 25 maart 2014

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief d.d. 10 maart 2014 inzake slimme meters (29 023, I). Deze brief geeft de leden van de PVV-fractie aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

In genoemde brief wordt aangegeven dat de belangrijkste pijlers voor het verbeteren van de condities op de energiebesparingsdienstmarkt het verstrekken van transparante uitrolplanningen (slimme meters) door de netbeheerders en het creëren van een gelijk speelveld zijn. In het wettelijk kader is geregeld dat netbeheerders gereguleerde taken hebben en geen zaken mogen doen in concurrentie (het concurrentieverbod). Het netwerkbedrijf mag dat wel mits het infrastructureel en aanverwant is, maar de netbeheerder mag hem niet bevoordelen. De energiesector heeft toegezegd aan de Minister om een convenant uit te werken betreffende afspraken over onder meer het verstrekken van transparante uitrolplanningen, zodat er sprake is van een gelijk speelveld. Ten slotte heeft er een consultatie plaatsgevonden over de herziening van de Elektriciteits- en Gaswet. Op basis daarvan wordt bezien in hoeverre rollen en taken van de netwerkbedrijven verder moeten worden aangescherpt.²

Dit lijkt tegenstrijdig te zijn met berichtgeving in SC in januari 2014.³ Hierin wordt aangegeven dat de netbeheerder meer ruimte krijgt buiten zijn wettelijke taak en dat het concurrentieverbod voor publieke netbeheerders wordt versoepeld. Indien dit het geval is, dan is er volgens de leden van de PVV-fractie sprake van concurrentievervalsing en is er helemaal geen sprake van een gelijk speelveld. Wat is de visie van de regering in deze? Is de regering bereid om deze concurrentievervalsing tegen te gaan?

Netbeheerders willen in het licht van de energietransitie meer taken uitvoeren dan hun wettelijk taken, ook zaken die eventueel door marktpartijen zouden kunnen worden uitgevoerd. Indien netbeheerders daar de ruimte voor krijgen, dan lijkt het erop dat de netbeheerder ondernemer gaat spelen terwijl de risico's bij de consumenten liggen, die letterlijk vastzitten aan de netbeheerder. Is de regering het met de leden van de PVV-fractie eens dat dit een onwenselijke situatie is? Worden commerciële bedrijven dan niet uit de markt gedrukt? Ook worden de totale kosten die gemaakt worden voor de energietransitie niet transparanter. Kosten die eigenlijk onder de SDE+ zouden vallen, kunnen op deze wijze verdoezeld worden in de tarieven van het netbeheer. Deelt de regering deze mening?

Daarnaast is het niet duidelijk waarom de netbeheerders meer ruimte zouden moeten krijgen voor buitenwettelijke taken. Dergelijke taken kunnen naar de mening van de leden van de PVV-fractie uitgevoerd worden door het netbedrijf, waar de netbeheerder een onderdeel van is. Deelt de regering deze mening? Of heeft deze verruiming van taken te maken met het feit dat de slimme meters daarmee onder de kosten kunnen vallen van het netbeheer, hetgeen doorwerkt in de tarieven, en daarmee een positieve invloed heeft op het uit te betalen dividend aan de aandeelhouders, zijnde de gemeenten en de provincies?

² 29 023, I, blz. 5–6.

³ SC 28 januari 2014, nr. 5, blz 4.

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken zien uw reactie graag uiterlijk 23 april 2014 tegemoet.

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken,
E.M. Kneppers-Heynert

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 april 2014

De leden van de PVV-fractie van de vaste commissie voor Economische Zaken hebben vragen gesteld naar aanleiding van mijn brief van 10 maart 2014 inzake slimme meters (Kamerstukken I, 29 023, I). Hierbij stuur ik u de antwoorden op deze vragen.

De leden van de PVV-fractie vroegen naar berichtgeving in de Staatscourant over het consultatiedocument STROOM. In deze consultatie is ingegaan op de inrichting en taken van de netbeheerder. De leden van de PVV-fractie vroegen naar aanleiding van dit bericht of de regering een versoepeling van het concurrentieverbod voor netbeheerders beoogt en of dit leidt tot concurrentievervalsing. In het artikel in de Staatscourant is de onjuiste indruk gewekt dat in het consultatiedocument STROOM is voorgesteld om het concurrentieverbod voor netbeheerders te versoepelen. Hiervan is geen sprake. Het wettelijk kader is dat netbeheerders geregleerde taken hebben en geen zaken mogen doen in concurrentie (het concurrentieverbod). Andere onderdelen van het netwerkbedrijf waartoe de netbeheerder behoort mogen dat wel mits het infrastructureel en aanverwant is, maar de netbeheerder mag deze commerciële tak niet bevoordelen. De netbeheerder moet informatie die een commercieel voordeel kan opleveren, non-discriminatoir ter beschikking stellen aan alle marktpartijen. De ACM ziet hierop toe. In het consultatiedocument STROOM is aan deze uitgangspunten op geen enkele wijze afbreuk gedaan. Wel is aangegeven dat wordt bezien in hoeverre rollen en taken van de netwerkbedrijven in het licht van deze uitgangspunten verder moeten worden verduidelijkt.

De leden van de PVV-fractie stelden de vraag hoe de regering aankijkt tegen de wens van netbeheerders om meer taken uit te voeren dan hun wettelijke taken. Voorts informeerden deze leden of het uitvoeren van commerciële activiteiten door een netbeheerder de mogelijkheid zou bieden om kosten te verdoezelen in de tarieven. Zoals aangegeven mogen netbeheerders alleen geregleerde taken uitvoeren. Andere onderdelen van het netwerkbedrijf waartoe de netbeheerder behoort hebben de mogelijkheid om, onder voorwaarden, commerciële activiteiten te verrichten. In het consultatiedocument is aan belanghebbenden reactie gevraagd op een voorstel dat in de toekomst bij algemene maatregel van bestuur – tijdelijk – taken aan de netbeheerder worden toegekend die in het kader van de energietransitie wel wenselijk zijn maar niet van de grond komen.

Uitgangspunten hierbij zijn dat de taken direct verband houden met de netten, dat de taken geregleerd zijn (vastgestelde tarieven), niet als automatisme worden gesocialiseerd, en dat er geen wettelijk monopolie aan wordt toegekend, zodat ook marktpartijen deze taak kunnen oppakken. Ook in dat geval is het uitdrukkelijk niet toegestaan dat de netbeheerder niet toegestane commerciële activiteiten in de tarieven verwerkt; uitgangspunt van de regulering blijft dat netbeheerders uitsluitend geregleerde kosten in de tarieven mogen opnemen. De tarieven kunnen dus uitsluitend betrekking hebben op de uitvoering van wettelijke taken. Ik zal in de beleidsbrief STROOM die in mei 2014 aan de Tweede Kamer wordt gestuurd nader ingaan op genoemde algemene maatregel van bestuur, mede naar aanleiding van de reacties tijdens de consultatie.

De leden van de PVV-fractie vroegen waarom gekozen wordt extra tijdelijke taken te beleggen bij de netbeheerder en niet bij het netwerkbedrijf. Het netwerkbedrijf is de commerciële tak binnen de groep waartoe ook de netbeheerder hoort. Indien er extra wettelijke taken zouden worden toegekend aan het netwerkbedrijf dan zou sprake zijn van oneerlijke concurrentie met andere marktpartijen. Ik hecht eraan te benadrukken dat in het consultatiedocument geen beleidskeuzes zijn gemaakt over extra taken voor de netbeheerder. Aan belanghebbenden is gevraagd te reageren op een voorstel. Op basis hiervan wordt een definitieve beleidskeuze gemaakt.

Ten slotte werd door de leden van de PVV-fractie de vraag voorgelegd of een verruiming van taken in samenhang zou moeten worden gezien met het feit dat de slimme meters daarmee onder de kosten kunnen vallen van het netbeheer. Deze leden brachten dit in verband met het uit te betalen dividend aan de aandeelhouders van de netwerkbedrijven. De uitrol van slimme meters staat los van een eventuele verruiming van de taken van netbeheerders en de dividenden die aan aandeelhouders van netwerkbedrijven worden uitgekeerd. De uitrol van de slimme meter is al een gereguleerde taak van de netbeheerders. Dit betekent dat ook de kosten worden gereguleerd. Dit gebeurt via het meettarief. ACM stelt sinds 2008 het meettarief elektriciteit jaarlijks vast op het niveau van het tarief van 2005 met enkel een inflatiecorrectie. Dit is destijds vastgelegd tegen de achtergrond van een spoedig verwachte uitrol van de slimme meter. Nadien is gebleken dat de behandeling van het wetsvoorstel en de daaruit voortkomende uitrol van de slimme meter langer duurde. Als reactie daarop is de regeling meettarieven aangepast (Kamerstukken II 2010/11, 32 374, nr. 11). Voor gas is per 1 januari 2012 het meettarief op het niveau van 2005 plus inflatiecorrectie vastgesteld. Kortweg werkt de regeling meettarieven als volgt: de komende jaren blijft het meettarief gehandhaafd conform het tarief van 2005, gecorrigeerd voor inflatie. ACM dient vast te stellen wat het verschil is tussen de kosten die netbeheerders maken voor hun meetactiviteiten voor kleinverbruikers en de tariefinkomsten die daar tegenover staan. Als de tariefinkomsten hoger zijn dan de kosten wordt het verschil in de toekomst in mindering gebracht op de kosten van de netbeheerders. Deze kosten zullen immers stijgen door de investeringen ten behoeve van de uitrol van de slimme meter. Door het verschil in mindering te brengen wordt een zo stabiel mogelijk meettarief gehandhaafd.

Recent heeft ACM de margebesluiten vastgesteld voor de jaren 2011 (elektriciteit) en 2012 (elektriciteit en gas). Netbeheerders hebben in 2011 en 2012 gezamenlijk zo'n 200 miljoen euro meer opbrengsten behaald dan zij kosten hadden voor deze meetdiensten. De margebesluiten voor 2011 en 2012 hebben geen gevolgen voor de hoogte van het meettarief. Voor een uitgebreide toelichting op de werking van het meettarief verwijs ik u naar de brieven over dit onderwerp aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2010/11, 32 374, nr. 11 en Kamervragen (Aanhangsel) 2010/11, 3101 en 3462). De netbeheerders hebben bevestigd dat de uitrol van de slimme meter gefinancierd gaat worden binnen de ruimte die het meettarief op basis van 2005 plus inflatiecorrectie biedt.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp